

Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold
Holmens Kanal 22

1060 København K

familieret@sm.dk + npwi@sm.dk

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98
FAX 33 36 97 50

DATO: 11. november 2014
SAGSNR.: 2014 - 3210
ID NR.: 319886

Høring - over udkast til forslag til lov om ændring af adoptionsloven, lov om social service og forskellige andre love (Lempelse af betingelserne for adoption uden samtykke)

Ved e-mail af 16. oktober 2014 har Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte udkast.

Advokatrådet har følgende bemærkninger:

§ 9, stk. 3 og 4:

Med lovforslaget ønsker man at ændre mulighederne for adoption uden samtykke fra forældrene fra et ”godtgørelses”-princip til et ”sandsynliggørelses”-princip. Sagt med andre ord, så skal det efter lovforslaget fremover blot være sandsynliggjort, at forældrene varigt vil være ude af stand til at drage omsorg for barnet.

Der findes et tilsvarende princip i retsplejeloven i forhold til nedlæggelse af forbud (retsplejelovens § 542). Forbud kan nedlægges på baggrund af en sandsynliggørelse af et retsstridigt forhold. Det synes acceptabelt og hensigtsmæssigt at en sandsynliggørelse er nok i disse tilfælde – primært fordi forbuds-sager behandles hurtigere, og man anerkender, at der ikke er tid til at indhente det bevis, der kan ”godtgøre” krænkelsen eller det retsstridige forhold. Derudover lides der ”kun” økonomisk skade ved et fejlagtigt nedlagt forbud, hvilket kan kræves erstattet, ligesom forbuddets nedlæggelse kan betinges af sikkerhedsstillelse.

Tilsvarende gør sig imidlertid ikke gældende, såfremt det vedtages at anvende ”sandsynliggørelses”-kriteriet i forhold til tvangsadoptioner.

Tvangsadoptioner er meget vidtgående og derfor skal retssikkerhedsgarantierne være overholdt. Advokatrådet finder, at de næppe vil være overholdt i tilstrækkelig grad, hvis man accepterer en ændring fra ”godtgørelse” til ”sandsynliggørelse”.

Advokatrådet ønsker endvidere at bemærke, at behovet må anses for at være yderst beskedent, da det fremgår af bemærkningerne, at der var ca. én tvangsadoption om året frem til 2009, og at der efter lovændringen i 2009 har været tre tvangsadoptioner om året.

Det er ydermere anført i bemærkningerne, at kommunerne muligvis ikke har et tilstrækkeligt kendskab til reglerne. Advokatrådet mener derfor, at man fra lovgivers side bør overveje hvordan det vil gå, hvis reglerne ændres fra ”godtgørelse” til det foreslåede ”sandsynliggørelse”. Kan kommunale sagsbehandlere – et kollegium af sagsbehandlere – differentiere fyldestgørende mellem begreberne? Systemet er bygget op omkring at det er en sagsbehandler (”kommunalbestyrelsen”) i kommunen, der starter sagen op, inden den kommer i Børn- og Unge-udvalget.

Det er Advokatrådets holdning, at det snarere bør være en domstolsopgave at vurdere, hvornår noget er sandsynliggjort og at grundlæggende retssikkerhedsgarantier risikeres tilsidesat hvis den foreslåede ordlyd i § 9, stk. 3 vedtages. Grundet det historiske (lave) sagstal som gengivet herover, vil mængden af sager næppe belaste domstolene, såfremt vurderingen henvises direkte fra Børn- og Unge-udvalget til domstolene.

Advokatrådet er opmærksomt på, at forslaget § 9, stk. 4 – som ikke kan stå alene – betyder, at der er et erfaringsgrundlag at ”sandsynliggøre” ud fra. Det ændrer imidlertid ikke på, at det stadigvæk bør være en domstolsopgave at vurdere, hvornår et forhold er ”sandsynliggjort”. Man kunne endvidere overveje, om en direkte domstolsadgang fra Børn- og Unge-udvalget (og dermed undgå Ankestyrelsen) kunne være medvirkende til, at kommunalbestyrelsen ”tør” gribe ind noget hurtigere, og de tragiske børnemishandlings-sager i højere grad kan undgås – i og med at det således ikke er en sagsbehandler eller medlemmer af Børn- og Unge-udvalget, der vil stå med ansvaret for enten ikke at have grebet ind, eller have grebet ind i strid med proportionalitets-princippet.

§ 10

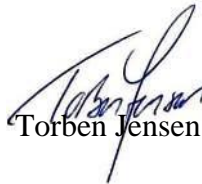
Lovforslaget § 10, stk. 4, indeholder en bestemmelse om høringspligt af de biologiske forældre.

Advokatrådet ønsker at understrege, at ressourcetsvage forældre, som den relevante gruppe der skal høres må formodes oftest at tilhøre, næppe vil have mulighed for at afgive et kompetent eller relevant høringssvar. Hvis systemet med høring af forældrene skal fungere i realiteten, skal forældrene have beskikket en advokat eller en ad hoc-værge. Dette kunne ydermere tænkes at have den positive sideeffekt, at man undgår tvangsadoptioner, og i stedet kan få forældrene til at medvirke til en frivillig adoption, fordi man har kontakt til en fagperson, der forstår situationen og som kan rådgive de pågældende fyldestgørende.

§ 68f

I forlængelse af bemærkningerne til § 10 ovenfor, skal Advokatrådet bemærke, at inddragelse af en beskikket advokat eller værge bør finde sted allerede på tidspunktet, hvor indstillingen udarbejdes, jf. § 68f, stk. 1. Det er desuden værd at bemærke sig, at dommeren kan blive underkendt (§68f, stk. 3) – men at dommerens stillingtagen dog skal protokolleres. Man kunne overveje at indføre en bestemmelse om, at såfremt dommeren er uenig med flertallet, vil sagen altid skulle indbringes direkte for domstolene.

Med venlig hilsen

Torben Jensen